

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Sopeutumisen kokeilut 2025-2026

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Elinvoimakeskus

Pohjois-Savon liitto

Euroopan unionin
osarahoittama

Luonnonmukainen koulupiha Nilsin yhtenäiskoululle alakoulun piha-alueelle

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Toteuttajaorganisaatio: Kuopion Tilapalvelut

Yhteyshenkilö: Simo Hiltunen, asiakkuuspäällikkö

Aikataulu: suunnittelu keväällä 2026, toteutus kesä-syksy 2026

Budjetti: arvio 50 000 €, toteuma noin 82 500 €

Tavoite: luonnonmukainen, monikäyttöinen ja ilmastonmuutokseen sopeutuva koulupiha

- Käyttökelpoisia leikkivälineitä siirrettiin uusiokäyttöön ja täydennettiin uusilla välineillä.
- Pihaan tehtiin peli-, tasapainoilu-, oleskelu- ja talvileikkialueita.
- Kasvillisuus, luonnonmateriaalit ja vettä läpäisevät pinnat lisäävät monimuotoisuutta, varjoa ja hulevesien imeytymistä.
- Oppilaskunta ja Vihreä lippu -tiimi osallistuivat suunnitteluun tammikuussa 2026; urakka valmistui istutuksia lukuun ottamatta, ja istutukset viimeistellään loppusyksyllä 2026.

Luonnonmukainen koulupiha (1/5)

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Kokeilun kuvaus: Mikä oli kokeilun tavoite ja mihin tarpeeseen kokeilu vastasi?

Nilsin yhtenäiskoulun alakoulun piha oli vähäkasvinen ja pääosin kovapintainen. Se kaipasi lisää monipuolista tekemistä, oleskelupaikkoja, vihreyttä ja varjoa sekä ratkaisuja sateisuuden, hulevesitulvien ja helteiden vaikutusten lieventämiseen.

Kokeilu toteutti Viksu Kuopio -ohjelman varautumistavoitetta. Pihasta haluttiin viihtyisä, toiminnallinen ja kaikille avoin lähiulkoilupaikka, jossa uudelleenkäytetyt välineet, uudet toiminnot ja luontopohjaiset ratkaisut täydentävät toisiaan. Oppilaiden osallistamisella varmistettiin käyttäjälähtöisyys ja vahvistettiin ymmärrystä ilmastoriskeistä, luonnon monimuotoisuudesta ja sopeutumisen keinoista.

Luonnonmukainen koulupiha (2/5)

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Kokeilun kuvaus: Miten kokeilu eteni ja mitä toimenpiteitä tehtiin?

Osallistaminen toteutettiin tammikuussa 2026. Savonia AMK:n Kestävän tulevaisuuden asiantuntija (YAMK) -opiskelijat tapasivat alakoulun oppilaskunnan, Vihreä lippu -tiimin ja opettajat. Aiempi toivelista ja inspiroivat pihamallit nostivat esiin keinut, kiipeilyn, pelikentät, penkit, vihreyden, luonnonmateriaalit ja oppilaiden oman istuttamisen.

Tilapalvelut tarkensi suunnitelmaa koulun ja HIPOVA-hankkeen kanssa sekä varmisti lisärahoituksen. Kesäloman alettua pihaan siirrettiin Paimenpojan päiväkodista kiipeilyteline ja kolme keinutelinettä; niitä täydennettiin kiipeilyverkolla, tasapainoradalla ja penkeillä. Lisäksi tehtiin peli- ja talvileikkialue, aita ja uudet asfalttimaalaukset.

Luonnonmukaisuutta lisättiin puilla, pensaila, puunrungoilla, puupölleillä, maakivillä, hyönteishotelleilla sekä vettä läpäisevillä pinnoilla. Toteutus valmistui suunnitellusti istutuksia lukuun ottamatta; ne viimeistellään loppusyksyn 2026 istutuskaudella.

Luonnonmukainen koulupiha (3/5)

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Kokeilun kuvaus: Millaisia tuloksia saatiin ja mitkä olivat johtopäätökset?

Urakka valmistui suunnitellusti istutuksia lukuun ottamatta. Piha tarjoaa aiempaa monipuolisemmat mahdollisuudet liikkumiseen, leikkiin, oleskeluun ja ympäristöoppimiseen. Oppilaiden toiveet näkyvät välineissä, toiminnoissa ja viherratkaisuissa.

Uudelleenkäyttö pienentää uusien hankintojen tarvetta ja tuo kiertotalouden osaksi julkista rakentamista. Kasvillisuuden, tulevan varjostuksen ja vettä läpäisevien pintojen odotetaan tukevan helteisiin ja rankkasateisiin sopeutumista sekä lisäävän viihtyisyyttä ja monimuotoisuutta.

Johtopäätös on, että koulupihan uudistamisessa kannattaa yhdistää käyttäjien osallistaminen, käyttökelpoisten välineiden uudelleenkäyttö ja luontopohjaiset ratkaisut. Pidemmän aikavälin vaikutuksia seurataan kasvillisuuden vakiintuessa ja pihan käytön lisääntyessä.

Luonnonmukainen koulupiha (4/5)

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Kokeilun kuvaus: Miten kokeilusta viestittiin?

Kokeilusta viestittiin HIPOVA-hankkeen kanavissa, Pohjois-Savon ilmastokuulumisissa ja Kuopion kaupungin verkkosivuilla sekä Kuopion ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden somekanavassa (@ymparistojarakentaminen) on julkaistu Kuopion kaupungin somekanavissa julkaistu uutinen kokeilusta. Kokeiluista oli myös HIPOVA-hanke saanut uutisen Maa- ja metsätalousministeriön Ilmastonmuutos haltuun -uutiskirjeeseen (3/2026).

Luonnonmukainen koulupiha (5/5)

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Kokeilua seuraavat askeleet ja kokeilun skaalattavuus

Seuraavaksi viimeistellään puiden, pensaiden ja muiden istutusten toteutus sekä seurataan kasvillisuuden, varjostuksen ja vettä läpäisevien pintojen toimivuutta. Pihan käyttöä tarkastellaan eri vuodenaikoina: liikunnassa, oleskelussa, peli- ja lumileikeissä, luontopolulla ja alueen asukkaiden lähiulkoilupaikkana.

Toimintamalli voidaan skaalata Kuopion koulujen ja päiväkotien pihoille peruskorjausten yhteydessä: kartoitetaan uudelleenkäytettävät välineet, osallistetaan käyttäjät, täydennetään puuttuvat toiminnot ja liitetään luontopohjaiset ratkaisut osaksi hanketta. Ratkaisut sovitetaan aina kohteen tilaan, turvallisuuteen, ylläpitoon ja budjettiin. Lisäksi kokeilun mallia voidaan hyödyntää uudisrakentamisessa siten, että malli on sama, mutta rakentajan vastuukysymysten vuoksi käytettyjen pihavarusteiden käyttö voi olla haastavaa.

